

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2405/2023
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Бранка Станића, Татјане Миљуш и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Милутиновић, адвокат из ..., против туженог НИС АД Нови Сад, кога у ревизијском поступку заступа пуномоћник Никола Шијан адвокат из ..., ради исплате мање исплаћене зараде и добити, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3880/21 од 09.02.2023. године, у седници од 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3880/21 од 09.02.2023. године у преиначујућем делу (ставови трећи и четврти изреке).

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3880/21 од 09.02.2023. године у потврђујућем делу (став други изреке), као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3880/21 од 09.02.2023. године у потврђујућем делу (став други изреке).

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 233/21 од 09.06.2021. године исправљеном решењем истог суда од 08.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му по основу мање исплаћене зараде у периоду од 01.10.2012. године до 15.04.2015. године исплати износ од 14.775,73 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, као и да на досуђени износ за тужиоца уплати припадајуће доприносе надлежним фондовима социјалног осигурања. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату преко досуђеног износа од 14.775,73 динара до траженог износа од 193.666,67 динара за период од 01.10.2012. године до 15.04.2015. године. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му по основу зараде из добити на годишњем нивоу за 2012. годину исплати износ од 101.299,82

динара са законском затезном каматом од 01.06.2013. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату преко досуђеног износа од 101.299,82 динара до траженог износа од 448.740,39 динара на име зараде из добити за тужиоца на годишњем нивоу за 2012. годину. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 66.505,48 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3880/21 од 09.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 233/21 од 09.06.2021. године, исправљена решењем истог суда од 08.12.2022. године у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 233/21 од 09.06.2021. године, исправљена решењем истог суда од 08.12.2022. године у ставу четвртом изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 233/21 од 09.06.2021. године, исправљена решењем истог суда од 08.12.2022. године, у ставу трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му по основу зараде из добити на годишњем нивоу за 2012. годину, исплати износ од 101.299,82 динара са законском затезном каматом од 01.06.2013. године до исплате. Ставом четвртим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 66.505,48 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате, а одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 35.724,07 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију побијајући је у ставовима другом, трећем, четвртом и шестом изреке из свих законских разлога, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе.

Тужени је поднео одговор на ревизију са предлогом да се ревизија одбаци као недозвољена или одбије као неоснована.

Врховни суд је испитао побијену пресуду у преиначујућем делу одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ 72,11 ... 10/23) и нашао да нема места примени члана 404. ЗПП јер је ревизија дозвољена као редовна на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на неодређено време на основу уговора о раду од 01.06.2006. године, на пословима „продавац на било којој бензинској станици у ПО ББ“. У периоду од 09.08.2007. године до 05.05.2014. године, тужени је са тужиоцем закључио више анекса уговора о раду (од 1 до броја 17). Решењем туженог од 14.04.2015. године, тужиоцу је отказан уговор о раду од 01.06.2006. године са

припадајућим анексима због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена и то закључно са 15.04.2015. године. Социјалним програмом туженог од 17.06.2008. године чланом 9. и 10. предвиђена је обавеза туженог да изврши једнократно и трајно увећање зарада запослених у висини од 15% у односу на месец који претходи преузимању НИС АД Нови Сад и да тако увећане зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, плус реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма, а чланом 10. став 2. Социјалног програма било је прописано да се послодавац обавезује да са запосленима сваке године по завршном рачуну исплаћивати зараду из добити профит у висини од најмање 10% исте остварене по годишњем обрачуну, а сразмерно учешћу њихових зарада у годишњем фонду зарада, а Социјални програм НИС АД Нови Сад је био саставни део уговора о купопродаји акција за туженог који је закључен између Републике Србије и АОА Газпром њефт. Тужени је тужиоцу у спорном периоду исплаћивао зараду у складу са уговором о раду, колективним уговором и уговором о раду. Тужени је запосленима исплаћивао премије у складу са резултатима пословања, квартално и годишње. Вештачењем судског вештака економско-финансијске струке утврђена је висина износа зараде обрачунате у складу са чланом 9. Социјалног програма, као и доприноса за обавезно социјално осигурање. Скупштина акционара туженог је 18.06.2013. године донела Одлуку о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити НИС АД Нови Сад којом је одлучено да се добит исказана у билансу успеха туженог за период од 01.01.2012. године до 31.12.2012. године распоређује на следећи начин: за покриће губитака пренесених из ранијих година исказаних у билансу стања туженог на дан 31.12.2012. године, на исплату дивиденди акционарима НИС АД Нови Сад, док преостали износ добити за 2012. годину остаје нераспоређен, а право на дивиденду имају сви акционари друштва-лица која су уписана у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности као законити имаоци акција НИС АД Нови Сад. На основу налаза судског вештака економско-финансијске струке утврђена је висина учешћа тужиоца у добити у пословној 2012. години у износу од 101.299,82 динара. Тужени запосленима, па ни тужиоцу, у периоду потраживања, није вршио исплату зараде из добити, већ је вршио исплату кварталних и годишњих премија и бонуса.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за период од 18.03.2011.године до 31.12.2012. године (за период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године) који се односи на исплаћену разлику зараде по основу остварене добити за 2012. годину, налазећи да Социјални програм има значај општег акта који се непосредно примењује, будући да се њиме уређују права, обавезе и одговорности запослених, те како су прописану садржину акта прихватили послодавац и запослени, то су норме тог акта код послодавца постале саставни део општих аката послодавца. Одбио је део тужбеног захтева у преосталом делу за период у ком није важио Социјални програм (период после 31.12.2012. године).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са образложењем да је исплата евентуалних разлика зарада из остварене добити предузећа у пословној години предвиђена само као могућност, не и као право запослених. Да би запослени стекли право на учешће у добити неопходно је да о томе донесе одлуку надлежни орган послодавца. У конкретном случају, тужени за утужени период није донео одлуке којима би била предвиђена исплата зарада из остварене

добити запосленима, па следствено тужилац у овој парници не може са успехом потраживати њихову исплату (после истека времена важења Социјалног програма 01.01.2013.године).

Врховни суд налази да се неосновано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 14. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 и 61/05) прописано је да се уговором о раду или одлуком послодавца може утврдити учешће запосленог у добити оствареној у пословној години у складу са законом и општим актом. Сагласно наведеном, закон не прописује дужност послодавца да запосленом исплати учешће у добити у оствареној у пословној години, него се то право предвиђа као могућност, која се остварује ако се уговором о раду предвиди или ако се донесе одговарајућа одлука послодавца.

Тужени је применом члана 270. Закона о привредним друштва („Службени гласник РС“ бр. 36/2011 и 99/2011) на Скупштини акционара донео одлуку о расподели добити за 2012. годину, тако да се добит исказана у билансу успеха туженог за ту годину распоређује за покриће губитака пренесених из ранијих година исказаних у билансу стања туженог на дан 31.12.2012. године, на исплату дивиденди акционарима НИС АД Нови Сад, док преостали износ добити остаје нераспоређен. Дакле, том одлуком надлежни орган туженог није предвидео учешће запослених у добити у 2012. години. Социјални програм туженог од 17.06.2008. године нема карактер општег акта јер се њиме не регулишу права, обавезе и одговорности запослених, већ се утврђују систем мера и активности на обезбеђењу заштите права запослених из радног односа, као и основна правила по којима се учешће у добити може остварити.

У конкретном случају надлежни орган туженог за утужени период није донео одлуку којима би била предвиђена исплата зараде запосленима из добити остварене по годишњем обрачуна, а сразмерно учешћу њихових зарада у годишњем фонду зарада, нити је у наведеном спорном периоду вршио исплате зараде запосленима по основу учешћа из добити и нема доказа да је учешће у добити уговорено клаузулом уговора о раду. Стога, како не постоји одлука послодавца којом би се утврдило право запосленима, па и тужиоцу на исплату зараде из добити за 2012. годину, то тужилац неосновано потражује исплату по том основу. Из изнетих разлога, насупротив наводима ревизије, Врховни суд налази да је другостепени суд правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду у том делу и одбио тужбени захтев.

Правилна је одлука о трошковима поступка, донета на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца у делу у ком је изјављена против потврђујућег дела другостепене пресуде (став други изреке) у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

По оцени Врховног суда нису испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку. Према разлозима другостепене пресуде, тужбени захтев за исплату зараде из добити одбијен је као неоснован из разлога што је утврђено да одлукама туженог о расподели добити за спорни период није утврђена исплата зараде из добити, нити је предвиђена одредбама уговора о раду у смислу члана 14. Закона о раду. Ови разлози у складу су са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног касационог суда у предметима са истим чињеничним и правним основом, па нема законских услова за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној. Зато је одлучено као у ставу другом изреке.

Врховни суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије у смислу члана 410. став 2. ЗПП и утврдио да ревизија није дозвољена.

Тужбом поднетом суду 30.11.2015. године тужилац је тражио исплату износа од 660.000,00 динара. Вредност предмета спора побијеног дела правноснажне пресуде је 347,441,57 динара.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

У конкретном случају, вредност предмета спора побијаног дела очигледно не прелази законом прописан ревизијски цензус из цитиране одредбе, па ревизија није дозвољена.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке, на основу члана 413. ЗПП.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић